

PER UNA “AMISTAT SOCIAL”

DE CARA A LES PRÒXIMES
CONVOCATÒRIES ELECTORALS
(ABRIL-MAIG 2019)

PER UNA “AMISTAT SOCIAL”

“El que està **en crisi** és aquest misteriós **nexe que uneix el nostre ser amb la realitat**, quelcom tan profund i fonamental que és el nostre sosteniment més íntim” (María Zambrano, *Hacia un saber sobre el alma*). La nostra **vida pública**, molt ideologitzada i amb una violència dialèctica exasperant, sembla haver **perdut aquest “nexe” amb la realitat**, amb la vida quotidiana de la majoria dels ciutadans. Quan ens disposem a afrontar diverses convocatòries electorals, el debat polític promou un ambient de fractura a la societat que no reflecteix la nostra experiència real.

Se’ns dibuixa un **país dividit en dretes i esquerres**, convidant-nos a caure en una banda o l’altra. El que no cau al meu costat és enemic. I, a l’enemic, ni aigua. Però **no és així a les nostres famílies**, en què un candidat d’esquerres té un pare de dretes o un votant de dretes té una filla d’esquerres. Així i tot, l’ambient enrarit aconsegueix enterbolir la nostra experiència real i separar-la d’unes idees que assumim com a nostres, i que potser promovem, malgrat que la nostra realitat les desmenteix.

Realment la **política és això**? El **papa Francesc** ens recorda que “la política no és mera recerca d’eficàcia, estratègia i acció organitzada. La **política és vocació de servei**, diaconia laical que **promou l’amistat social per a la generació del bé comú**. Només d’aquesta manera la política col·labora que el poble es torni protagonista de la seva història” (*Discurs als participants a un seminari sobre el compromís polític a Amèrica Llatina*, 4 de març de 2019).

El **bé comú** és un concepte massa abstracte? És un ideal inassolible? Hem de resignar-nos a definir la nostra convivència a partir de l’axioma de Hobbes, “l’home és un llop per a l’home”? **Compartim desitjos i exigències** que defineixen la nostra natura comuna. Quan aquests **són el nostre punt de partida és fàcil reconèixer en l’altre un company de camí i no un enemic**.

La nostra experiència ens ensenya que **som capaços de col·laborar** pel bé comú en **contextos on no tothom pensa el mateix**, com a la **família** o a la **feina**. I el passat més proper ens ensenya que hem col·laborat també en el context més ampli de la nostra societat: durant la **Transició** es van deixar enrere enemistats i es van sacrificar posicions per sortir de la dinàmica de la violència i el rancor. La política ha de recuperar la seva vocació de servei al bé comú, que no es redueix al bé d’una majoria que legítimament s’ha imposat amb els seus vots.

En el mateix discurs, el Papa afirma que **el nostre protagonisme “evita** que les anomenades **“classes dirigents” creguin que són elles les que poden dirimir-ho tot**. El famós adagi liberal exagerat, **tot per al poble, però res amb el poble**”. Vivim temps en què la fractura entre els polítics i la gent corrent representa una amenaça real a la llibertat i a la iniciativa social. **L’intervencionisme i el messianisme polític viuen d’esquena a la riquesa d’iniciatives socials** que van a l’encontre de les nostres necessitats. L’amenaça creix en la mesura que aquesta iniciativa social no existeix o no s’expressa lliurement.

Mirem la nostra societat i el diàleg real que hi ha. Vegem el que hi funciona i el que no. Resolent necessitats concretes trobem companys de camí. En canvi, partint de les ideologies ens separem en bàndols que semblen irreconciliables. És clar que és inevitable que cadascú tingui “idees”, que poden diferir de les dels altres, sobre com s’han de resoldre els problemes. **¿I si cadascú posés en joc la seva hipòtesi per verificar-la en la realitat juntament amb els altres? De què tenim por?** La realitat és comuna a tots i ens corregeix. Precisament per això, el Papa ens crida a estar “llestos per reconèixer que **cada idea necessita ser verificada i remodelada confrontant-la amb la realitat**” i disposats a reconèixer que és crucial posar en marxa iniciatives generant àmplies

Un **immigrant** arriba a un menjador d’acollida. Un voluntari el crida pel seu nom i li pregunta: “carn o peix?”. Es posa a plorar. Durant anys, al seu país d’origen, havia sigut tractat com una desferra, explotat a la seva feina. Un gest com aquest fa caure la imatge que tenia de l’“Occident infidel” i l’integra en una societat que ja no percep com a enemiga.

Un grupet d’**estudiants catalans** de batxillerat viatja a **Madrid** per una trobada amb coetanis. Arriben amb moltes prevencions afavorides pel clima polític. En arribar es troben amb una acollida que els sorprèn. Durant el sopar, els recels mutus desapareixen: es parla del que més els importa, el desig de felicitat, l’exigència de ser

col·laboracions en lloc de concentrar-se en l’ocupació de llocs de treball” (Cesena, 1 d’octubre de 2017).

Com a cristians, també nosaltres desitgem **partir de la nostra experiència real** i posar davant de la societat la nostra aportació al bé comú, i per això a la política, a partir d’aquelles **iniciatives que funcionen en el seu àmbit i suggereixen així camins per resoldre problemes de tots**. En temps d’Eleccions no volem reduir-nos a elegir el color de la papereta sinó ser protagonistes de la construcció de la vida en comú. De fet, els criteris per al vot es fan més clars quan som conscients del nostre protagonisme.

estimats. Neix una amistat estreta entre uns quants. A la tornada els problemes polítics continuen, però s’ha obert una escletxa en la ideologia: “els de Madrid” o “els catalans” ja no són un genèric grup enemic.

Un **empresari mitjà** del sector industrial es troba amb una reducció del mercat. Decideix acudir a la competència per abordar junts feines que, separats, no podrien afrontar. De la sospita inicial es passa, a través de la relació humana, a compartir informació i necessitats. Fruit d’aquesta col·laboració es converteixen en els adjudicataris d’un gran projecte industrial el contracte del qual no haurien obtingut mai cap dels dos per separat.

Un **grup de famílies acull nens** en situació de desemparament que han sigut tutelats per l'administració regional. La relació amb les famílies biològiques és sempre un tema complex i no és freqüent que hi hagi relació entre aquestes i les acollidores. Tanmateix, aquest grup de famílies no pot abraçar el nen sense abraçar la seva història, la seva família biològica. Per sorpresa de tots, estableixen relació amb els pares, els avis o els tiets del nen que es consideraven impossibles. Famílies acollidores com aquestes no es poden inventar ni decretar. On sigui que existeixin s'han d'afavorir pel bé dels nens i d'una societat menys violenta.

Un **col·legi concertat en un barri difícil**, fruit de la iniciativa d'uns professors apassionats per l'educació. Hi arriba una noia amb pares separats des de petita. Mare alcohòlica i pare drogoaddicte. Sense ganes d'estudiar i absolutament fora de to. Al principi desafia als seus professors: "La vida és un fàstic, és impossible que ningú m'estimi". Acaba cedint a la mirada d'aquells adults que afirmen que la seva vida té un valor infinit. No és teoria: un dels seus professors l'ha acollit a la seva família. Col·legis així són una esperança per als nostres barris, cada cop més conflictius.

En un barri popular d'una gran ciutat espanyola diverses **mares soles** es lleven abans que es faci de dia per anar a treballar. **Què fer amb els fills? Unes religioses obren casa seva** per donar l'esmorzar a aquests nens i portar-los al col·legi. Parlen amb els seus professors, els recullen a la tarda, els ajuden a estudiar i esperen que les mares tornin de la feina. L'ajuntament ha començat a donar suport a la seva feina, conscient que cobreixen una necessitat que, d'una altra manera, no tindria resposta.

Durant la crisi econòmica, un **grup de famílies** d'un petit municipi decideix ajudar als que no arriben a final de mes **recollint aliments i portant-los de dos en dos a les cases**. D'aquesta manera, no només es respon a una necessitat material: es creen llaços d'afecte i amistat entre famílies. La necessitat material, que potencialment podia ser ocasió de violència, es converteix en una ocasió d'estrènyer llaços entre veïns. El municipi se n'adona i els concedeix un local per afavorir i ampliar les seves activitats.

Quan una societat està confosa i només veu problemes sense solució o dialèctica infecunda, ha de tenir el **coratge de mirar la vida que rebrota en certs llocs**. Sembla impossible, però, de fet, existeix. Els exemples citats més amunt són experiències reals que funcionen en el seu àmbit i que neixen de la mateixa passió de Crist per abraçar tot allò humà. I indiquen una certa política. Com aquestes n'hi ha moltes a la nostra societat. És tasca de tots posar-les sobre la taula com a protagonistes de la vida pública que som. I és tasca de la bona política identificar-les i afavorir-les, fent que se'n derivin línies d'acció que serveixin per a tothom.